

บทที่ 9

ปัจจัยหนุน ปัจจัยอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการ สวัสดิการชุมชน

ด้านปัจจัยหนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการสวัสดิการชุมชนมี ดังนี้

1. ปัจจัยที่หนุนต่อการจัดสวัสดิการชุมชน

1.1. ด้านกลุ่ม

- 1) ความสามัคคีคณะกรรมการและสมาชิกให้ความร่วมมือดี
- 2) คณะกรรมการกองทุนแต่ละกองทุนมีความเข้าใจกันดีรู้งานและหน้าที่ เอาใจใส่ตลอด และมีเงินปันผลที่สามารถจัดสวัสดิการให้ชุมชนได้
- 3) คณะกรรมการบริหารงานกองทุนเข้มแข็ง และซื่อสัตย์
- 4) มีการนำเงินดอกเบี้ยมารวมกันเพื่อจัดสวัสดิการ
- 5) กรรมการเห็นความสำคัญ ในด้านการดูแลช่วยเหลือสมาชิกและชาวบ้าน
- 6) สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือ ทำตามกฎระเบียบของกลุ่ม
- 7) มีการประชุมกำหนดทิศทางทำงานชัดเจนไปในทิศทางเดียวกันและต่อเนื่อง
- 8) มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ดี
- 9) มีการวางแผนการทำงานทุกครั้ง
- 10) เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลา
- 11) ลงมติเห็นชอบโดยใช้เสียงส่วนใหญ่
- 12) กลุ่มเข้มแข็งสามารถเบิกจ่ายสวัสดิการได้เลยทันที

1.2. ด้านชุมชน

- 1) มีการระดมหุ้นเพื่อสร้างศักยภาพและทุนในชุมชน
- 2) มีกลุ่มการงานอาชีพให้กับคนยากจนในชุมชน
- 3) มีความสามัคคีในการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน
- 4) มีการจัดสรรดอกเบี้ยบางส่วนเพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์
- 5) ชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อกันมีความรู้รักสามัคคี
- 6) มีหลายกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชนรวมทั้งมีทรัพยากรและปัจจัยการผลิต
- 7) ชุมชนช่วยรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
- 8) มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

- 9) สมาชิกรู้จักและตระหนักในการประหยัดและอดออม
- 10) มีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งหากินและสร้างรายได้ เช่น ป่าชุมชน

2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการบูรณาการสวัสดิการ

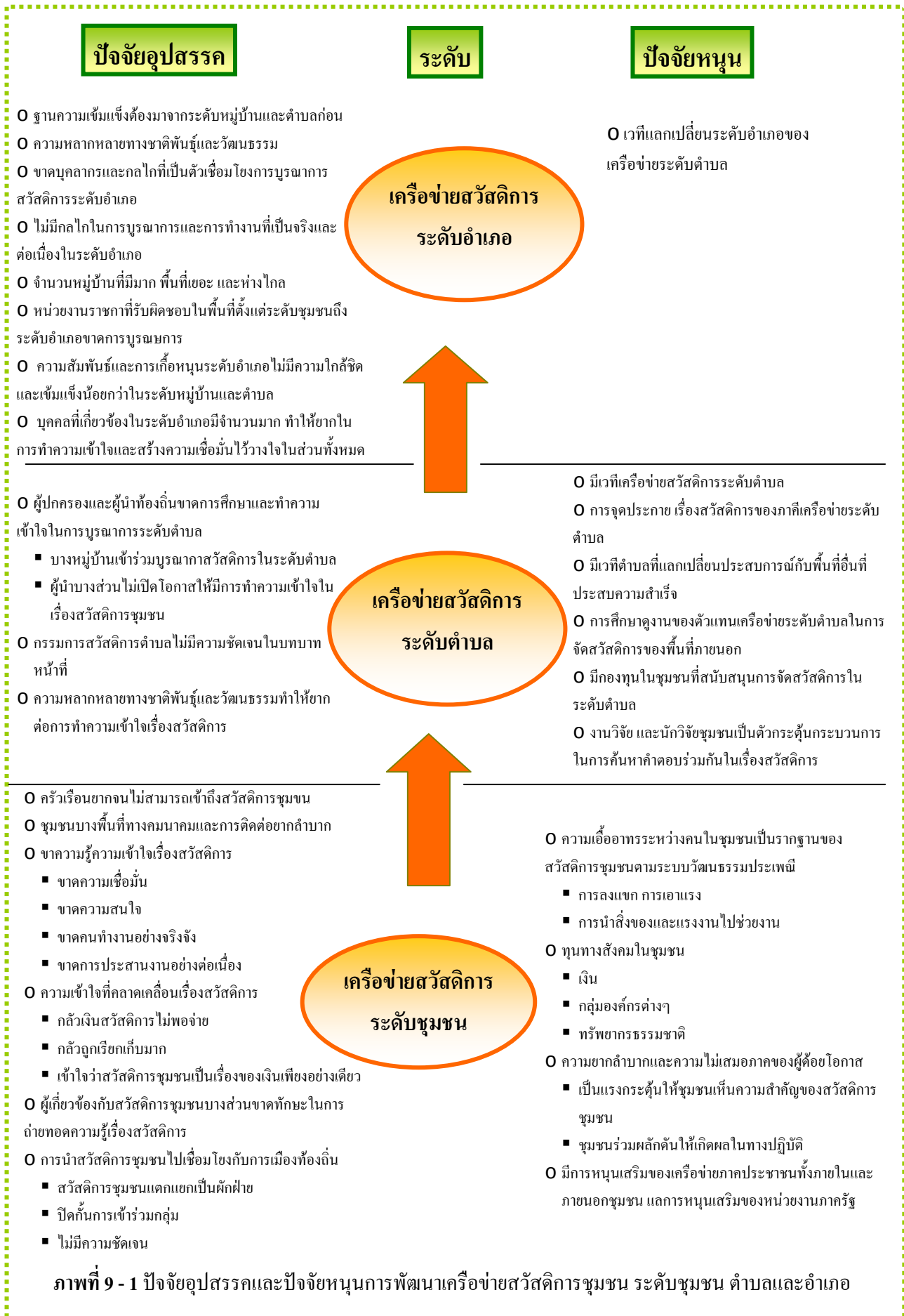
2.1. ด้านการบริหารจัดการ

- 1) ในบางกลุ่มการบริหารงานของกลุ่มยังไม่ดีพอ สมาชิกบางส่วนไม่ส่งเงินตามกำหนด ในบางกลุ่มประธานกลุ่มไม่ปฏิบัติตามกฎของกลุ่มเอง
- 2) การจัดการบางกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง เนื่องจากไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มกิจกรรมในชุมชน
- 3) บางกลุ่มตั้งใหม่ยังไม่เข้มแข็งพอจะจัดสวัสดิการได้
- 4) กระบวนการขาดทักษะในการดำเนินงาน
- 5) ขาดการประชาสัมพันธ์การสื่อสารกับสมาชิกอย่างทั่วถึง
- 6) สมาชิกไม่มีความรับผิดชอบ
- 7) สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการประชุม
- 8) สมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์
- 9) คณะกรรมการไม่มาประชุมตามกำหนด ขาดความสามัคคี
- 10) กลุ่มกองทุน ขาดความรู้ประสบการณ์ในการทำงานในด้านการบริหาร
- 11) การเก็บข้อมูลสมาชิกไม่ทั่วถึงเพราะเป็นกลุ่มใหญ่
- 12) การแสดงความคิดของคนในชุมชนบางส่วนยังมีน้อย
- 13) ขาดบุคลากรที่มีความรู้
- 14) ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และประเพณี ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจร่วมกัน

2.2. ด้านทรัพยากร

- 1) เงินทุนน้อยให้การดูแลไม่ทั่วถึงผู้ด้อยโอกาส
- 2) ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน
- 3) ชุมชนบางที่ยังขาดความเข้าใจวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของการจัดสวัสดิการชุมชน
- 4) สถานที่ทำการไม่พร้อม
- 5) ขาดความพร้อมของกรรมการและประชาชนในการร่วมตัวจัดตั้งสวัสดิการ

จากปัจจัยหนุน ปัจจัยอุปสรรคดังกล่าว หากพิจารณาแยกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการโดยการบูรณาการ เป็นระดับ ชุมชน ตำบลและอำเภอ สรุปได้ดังนี้

3. ข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการสวัสดิการ

3.1. สวัสดิการระดับชุมชน

- 1) สร้างแรงกระตุ้นและแรงจูงใจด้วยการไปศึกษาเรียนรู้การจัดสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จ
- 2) เร่งให้ความรู้และทำความเข้าใจกับผู้ปกครองท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ คณะกรรมการและสมาชิกในหมู่บ้าน
- 3) หน่วยงานภาคีเข้าไปเสริมหนุนทั้งวิธีการและกระบวนการ
- 4) รวบรวมข้อมูลของทุกกลุ่มและข้อมูลสถานภาพของประชากร ในหมู่บ้านเพื่อจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเสมอและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน รวมถึงจัดเก็บข้อมูลความเคลื่อนไหวในการจัดสวัสดิการชุมชน
- 5) สร้างแกนนำระดับหมู่บ้านพร้อมทั้งเสริมหนุนการทำงาน รวมถึงเปิดโอกาสแกนนำขับเคลื่อนงานในชุมชน
- 6) ภาาต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปกครองอำเภอ, พมจ., ศพส., พัฒนาชุมชนอำเภอ, เทศบาล อบต. เพื่อรับรู้กระบวนการและให้เกิดการทำงานร่วมกันโดยมีพื้นที่และเป้าหมายเดียวกัน
- 7) เริ่มจากฐานของกองทุนที่มีรวมถึงฐานวัฒนธรรมในหมู่บ้านเพื่อนำสู่การบูรณาการสวัสดิการระดับชุมชน
- 8) เสริมศักยภาพให้แก่คนที่ทำงานจริงในชุมชน

3.2. สวัสดิการระดับตำบล

- 1) มีเวทีเครือข่ายระดับตำบลอย่างต่อเนื่อง
- 2) เร่งขยายเครือข่ายให้ครบทุกหมู่บ้าน โดยการสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชน
- 3) ต้องสร้างทีมวิทยากรกระบวนการระดับตำบลเพื่อช่วยขยายพื้นที่
- 4) รวบรวมข้อมูลแต่ละหมู่บ้าน จัดทำฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเสมอและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน
- 5) ถอดบทเรียนและสรุปประสบการณ์ของแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้และหนุนเสริมการทำงานของตำบลอื่นๆ

3.3. สวัสดิการระดับอำเภอ

- 1) ควรสร้างฐานความเข้มแข็งของสวัสดิการระดับหมู่บ้านและตำบลให้มีความพร้อม
- 2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายระดับอำเภออย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเป็นเครือข่ายกิจกรรมระดับอำเภอต่อไป
- 3) ศึกษาบทเรียนการจัดสวัสดิการระดับอำเภอในพื้นที่ ที่ประสบความสำเร็จ
- 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมสร้างความเข้าใจและหนุนเสริมการจัดสวัสดิการระดับอำเภอ

3.4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ความสำเร็จของการบูรณาการสวัสดิการขึ้นอยู่กับความสำเร็จของกลุ่มต่างๆในชุมชน ด้วยจึงควรมีนโยบายที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน
- 2) หน่วยงานต่างๆ ควรเข้ามามีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม ทั้งด้านอาชีพ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและอื่นๆ
- 3) การเสริมศักยภาพให้กับนักวิจัยชุมชนในหมู่บ้าน รวมถึงผู้ประสานงานระดับตำบล ทั้ง 71 คน ให้ได้ทำงานในการส่งเสริมและขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 4) ควรมีงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในเรื่องสวัสดิการชุมชนเพื่อต่อยอดและขยายผลต่องานวิจัยที่ผ่านมาในระยะต่อไปอย่างต่อเนื่อง
- 5) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และศูนย์ประสานงานการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และประสานงาน
- 6) ขยายองค์ความรู้สวัสดิการชุมชนสู่โรงเรียน วัด รวมถึงส่วนต่างๆ ในสังคม
- 7) สนับสนุนอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและ โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูลให้กับพื้นที่อย่างเพียงพอ
- 8) การบูรณาการสวัสดิการชุมชนควรคำนึงถึงภูมิสังคม ซึ่งจะมีความหลากหลายรูปแบบ และพัฒนาตามความพร้อมของชุมชน
- 9) จัดระบบเชื่อมโยงข้อมูลของชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ ให้เป็นระบบ สามารถเข้าถึงและใช้ในการขับเคลื่อนงานได้จริง
- 10) กำหนดแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน ทุกระดับให้ชัดเจนและสอดคล้องกันทั้งระหว่างระดับ และระหว่างหน่วยงาน
- 11) จัดระบบติดตาม เรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคีต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดให้มีการประเมินผล การดำเนินงานด้านสวัสดิการชุมชนแบบมีส่วนร่วม
- 12) ควรมีการพิจารณากฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง และเอื้อต่อการจัดสวัสดิการและบูรณาการสวัสดิการชุมชนระดับต่างๆ